

Opschrift

Vergadering van 16 september 2021

Nummer: 2021_MV_00410

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Mattias De Vuyst: De impact van overmatige regenval op de Gentse natuur

Raadslid(-leden):

Mattias De Vuyst - Open Vld

Bevoegd: Astrid De Bruycker

Betrokken: Tine Heyse

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

In de Demerbroeken, een prachtig natuurgebied tussen de gemeentes Testelt, Zichem, Averbode en Diest deed zich een ramp voor in navolging van de zware regenval die ons land kenmerkte.

De vierkensbroek en Voortberg worden beheerd door Natuurpunt en de Kloosterbeemden door het Agentschap Bos en Natuur. Er is nu een zwartepietenspel aan de gang voor wie verantwoordelijk is voor het falende beleid – of het gebrek aan beleid – dat mede aan de oorzaak ligt van de vernietiging van de natuur.

De kans dat er meer natuur in ons land zal vernietigd worden als de overheid niet ingrijpt is

reëel. Gemiddeld gezien schat men dat het maar vijf jaar duurt tegen dat een zelfde waterval

van dezelfde proportie nogmaals een soortgelijke ravage aanricht.

Het leven in dit stuk prachtige natuur is helemaal weggevaagd. Een maanlandschap vol dode

vogels, vissen en amfibieën blijft over. Wat je ziet is wat je ruikt en omgekeerd: Rotte planten,

dode vis en zwart water. Wat nog rest aan leven, is weggevlucht naar de tuinen van mensen

die in de gemeentes wonen. Duizenden muggen en padden.

De Gentse natuur is ook divers. De Bourgoyen-Ossemeersen met oorspronkelijke gronden van

Stad Gent en Natuurpunt – de naam zegt het zelf – is overstromingsgebied en beschermd

natuurgebied. We moeten ons de vraag durven stellen of met de veranderende klimatologische omstandigheden dergelijke combinaties nog houdbaar zijn. Kan een dergelijk complex ecosysteem als de Bourgoyen wel dergelijke overstromingen aan?

Want deze fenomenen zullen naar de toekomst veel vaker voorkomen. In Demerbroeken was

het beleid te laat. De groene vallei, die normaal vol insecten, vegetatie en vissen zat is nu zwarte smurrie waar alles in wegrot. Geen enkel zaad die normaal door de wind verspreid wordt, heeft nog de minste kans te kunnen ontkiemen in dergelijk slijk.

Daarom moeten we bekijken of onze Bourgoyen bestand zijn tegen de toekomst. Kunnen we

dergelijke regenvallen aan in Gent? En wat is de impact van dergelijke regenvallen in deelgemeenten rond Gent op de Gentse vegetatie, en in het bijzonder onze overstromingsgebieden?

Vraag:

1. Bekijken we hoe we onze Gentse natuur kunnen beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering die vandaag reeds aanwezig zijn in Gent en de wereld?
2. Is er overleg met Vlaanderen waarbij de stad Gent samenwerkt om oorspronkelijke overstromingsgebieden terug in ere te herstellen?

Antwoord

Bekijken we hoe we onze Gentse natuur kunnen beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering die vandaag reeds aanwezig zijn in Gent en de wereld?

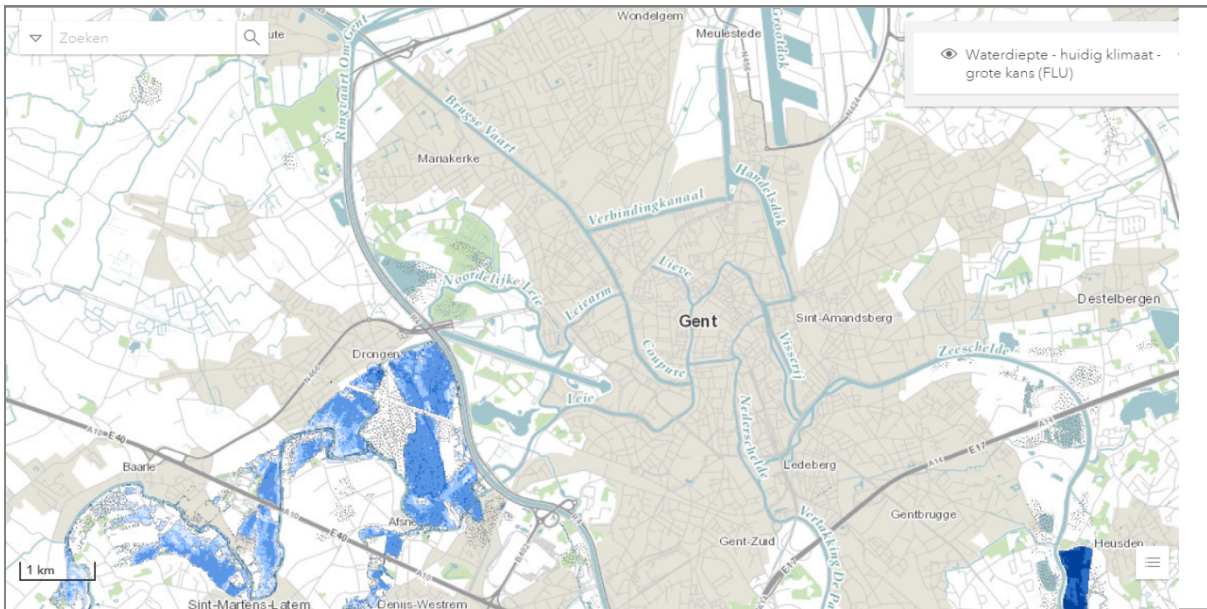
Stad Gent zet in op klimaatadaptatie om zich voor te bereiden op en te wapenen tegen de lokale gevolgen van de klimaatverandering – dit wordt zoals u weet gecoördineerd door collega Heyse. Daarbij ligt de focus op toenemende hittegolven, wateroverlast en droogte/waterschaarste. Voor deze drie aspecten zien we vandaag ook in Gent al extremen optreden zoals de hittegolven in 2018 en 2019, de extreme droogte in de periode 2017-2020 en de natste zomer sinds 200 jaar in 2021. Voor de toekomst verwachten we dat dergelijke extremen frequenter en nog intenser zullen optreden. Om het klimaatadaptatiebeleid vorm te geven werden de voorbije jaren zowel voor hitte, wateroverlast als droogte **kwetsbaarheidsanalyses** uitgevoerd om goed zicht te krijgen op de impact ervan specifiek voor Gent.

Om te weten welke natuurgebieden in Gent kans hebben op wateroverlast kunnen de overstromingskaarten op waterinfo.be geraadpleegd worden:

www.waterinfo.be/kaartencatalogus > Kaartlagen > Overstromingsrichtlijn > Waterdieptes

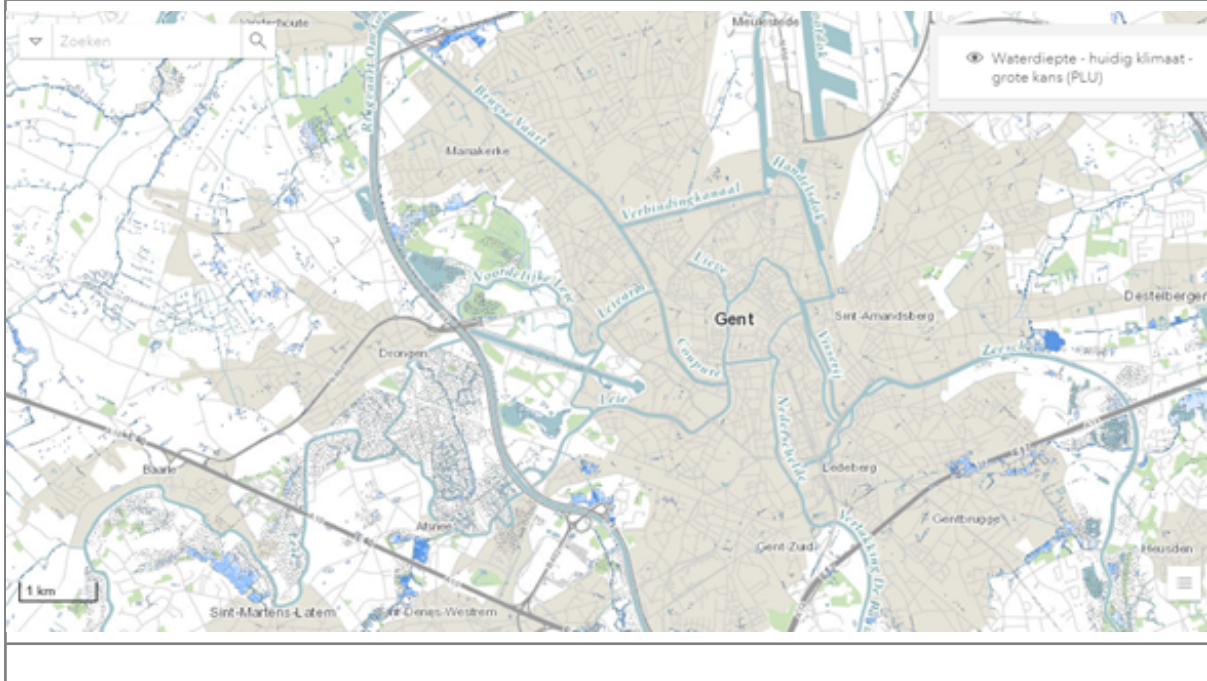
FLUVIALE OVERSTROMINGEN (vanuit de waterlopen)
--

T10 (grote kans), huidig klimaat

PLUVIALE OVERSTROMINGEN (door afstroming na hevige neerslag)

T10 (grote kans), huidig klimaat

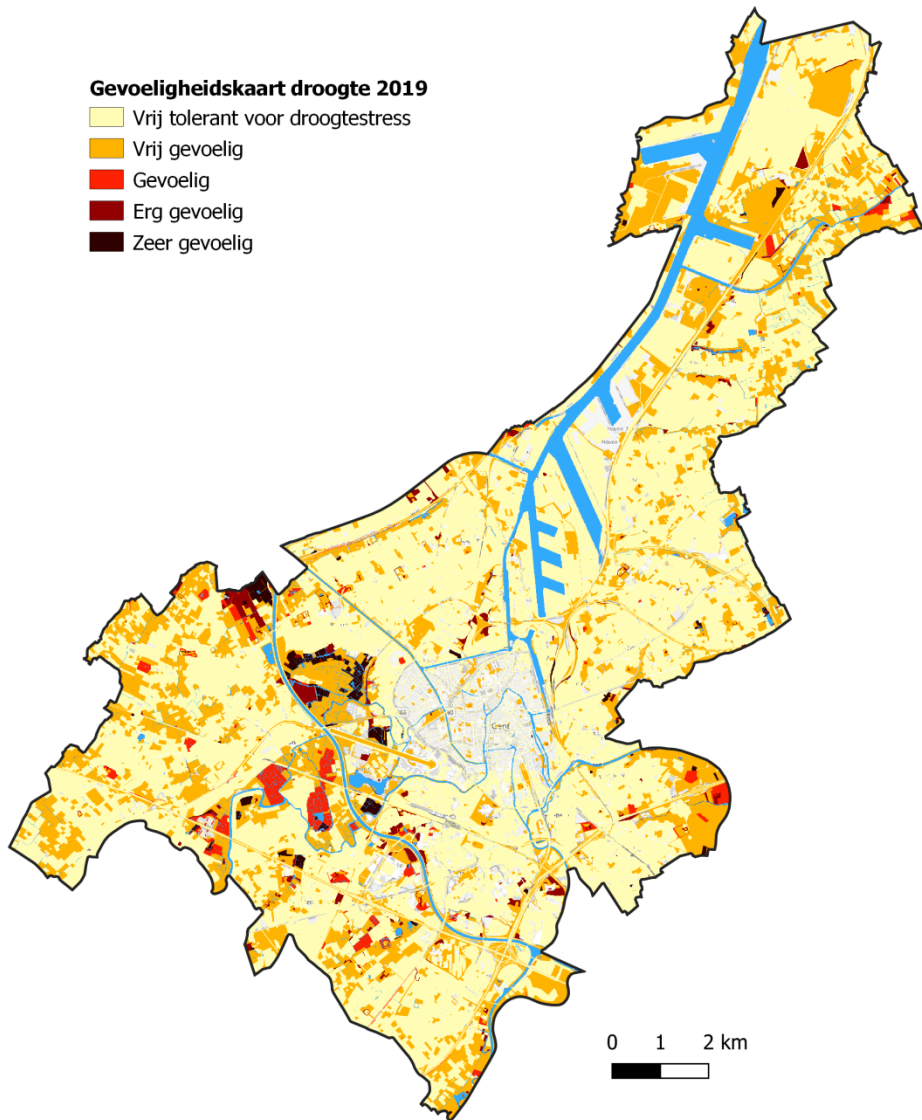
Ondanks de uitzonderlijke regenval de voorbije maanden lijken voor de Gentse natuur uit die analyses evenwel droogte en waterschaarste veruit de grootste bedreigingen. Momenteel wordt nu de zgn. droogtestudie voor Gent afgerond en daarin werd de impact van droogte en waterschaarste op natuur grondig onderzocht. Volgende info kan voor wat onze (waardevolle) natuur betreft al meegegeven worden uit het ontwerpverslag:

- Verdroging van grondwaterafhankelijke natuur. Droogte leidt tot dalende kweldebieten, grondwaterstanden en bodemvochtgehalten, waardoor

grondwaterafhankelijke ecosystemen verdrogen en mogelijk verdwijnen. Voorbeelden zijn de dotterbloemgraslanden en kwel gebonden vegetaties, zoals die bijvoorbeeld voorkomen in de Rosdambekvallei, het Rozebroekpark, de Vinderhoutse bossen, etc.

- Verdroging van vegetaties. De afname van het bodemvocht, grondwaterdalingen en inkrimpen tot zelfs verdwijnen van hangende grondwatertafels heeft een impact op vegetaties. Naast verdroging van grondwater gebonden vegetaties, werd grootschalige droogteschade gerapporteerd in Gent aan beuken. Beuken blijken in het algemeen in Vlaanderen zeer sterk te lijden onder droogte.
- Droogvallende vijvers. Gent telt vele (relatief kleine) vijvers en open wateren, vaak gelegen in kasteelparken. Ten gevolge van de droogte daalt het waterpeil of kunnen deze zelfs droogvallen.
- Verdroging van waardevolle (veen)bodems. De droogte kan ook een grote impact hebben op in het bijzonder veenbodems (die vooral in ons buitengebied nog te vinden zijn) die ten gevolge van droogte kunnen “veraarden”.

In het kader van de droogtestudie werd een gevoeligheidskaart voor verdroging opgesteld, zie onderstaande figuur.

Onmiddellijk springen de meest gevoelige zones in het oog waar grond watergebonden vegetaties voorkomen, zijnde de Vinderhoutse bossen, het natuurgebied Bourgoyen-Ossemersen, Malemmeersen, Sneppemeersen, de Rosdambeekvallei, enkele percelen in de vallei van de Leie, een beperkte oppervlakte van de Gentbrugse Meersen, de Moervaartvallei en in het noordelijk havengebied.

Om de impact van droogte te milderen zijn voor de landelijke en natuurlijke gebieden inspanningen nodig, voornamelijk voor het beperken van drainage (o.a. door het

“verondiepen” of dempen van grachten, het plaatsen van stuwtjes, verhogen van de aan- en afslagpeilen van pompen), en een doordacht landgebruik met bescherming van waterrijke gebieden. Ons beleid wil daar maximaal rekening mee houden. Ook het RUP Groen, een belangrijk agendapunt deze avond, helpt hierbij. Via het RUP is het bv ook de nadrukkelijke bedoeling om natte natuur te realiseren; voor de Oude Bareel en de Rosdambeekvallei zullen we hiervoor werken op basis van ecohydrologische studies.

Is er overleg met Vlaanderen waarbij de stad Gent samenwerkt om oorspronkelijke overstromingsgebieden terug in ere te herstellen?

Gelet op het antwoord op de vorige vraag, is er in Gent momenteel geen overleg lopende om de oorspronkelijke overstromingsgebieden opnieuw als overstromingsgebied te laten fungeren.
